

BİRİNCİ BASAMAKTA GİRİŞİMSEL İŞLEMLER VE PRATİK UYGULAMALAR

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir KAYA

Hipokrat
Yayıncılık

© 2023 BİRİNCİ BASAMAKTA
GİRİŞİMSSEL İŞLEMLER VE PRATİK UYGULAMALAR

ISBN: 978-625-6429-36-9

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir Kaya

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Değerli Okurlar,

“Birinci Basamakta Girişimsel İşlemler ve Pratik Uygulamalar” kitabı nihayet çok değerli bir yazar kadrosuyla kitap haline geldi. Umarım bu konudaki eksiklikleri giderecek ve birinci basamakta çalışan birçok hekimin başucu kitabı olacaktır.

Kitaptaki bölümler ihtiyacı karşılayacak düzeyde daha çok pratiğe yönelik oldu. Birinci basamaktaki hekimlerin ve diğer sağlık profesyonellerinin konu ile ilgili bilgi sahibi olması hedeflenerek, işlem veya pratik uygulamanın nasıl yapılacağı, ne durumda kullanılacağı, rehberler ve mesleki tecrübeler dahilinde detaylandırıldı. Gerektiğinde tablo, şekil veya şema ile konular desteklendi.

“Birinci Basamakta Girişimsel İşlemler ve Pratik Uygulamalar” başlığı altında bir araya getirdiğimiz bu bilgi hazinesinin, birçok farklı alanda faaliyet gösteren sağlık profesyonellerinin yanı sıra tıp fakültesi öğrencilerinin de büyük ilgisini çekeceğine inanıyoruz. Girişimsel işlemler ve pratik uygulamalar, birçok alanda olduğu gibi birinci basamak hekimliği pratiğinde de büyük önem taşımaktadır. Bu kitap, bu önemli konuyu kapsamlı bir şekilde ele almayı hedeflemiştir.

Girişimsel işlemler, hastaların tanı ve tedavisinde önemli bir rol oynar. Bu işlemler günlük hekimlik pratiğinde ve sağlık çalışanlarının uygulamalarında sıklıkla tercih edilmektedir. Ancak, bu işlemlerin doğru bir şekilde yapılması ve güvenli bir şekilde uygulanması, deneyimli ve eğitilmiş profesyonellerin elindedir. Bu kitap, birinci basamak sağlık hizmetlerinde, girişimsel işlemleri anlamak ve uygulamak isteyen herkes için vazgeçilmez bir kaynak olmayı amaçlamaktadır.

Kitabın içeriği, teorik bilgilerden pratik uygulamalara kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Girişimsel işlemlerin temel prensiplerinden başlayarak, birçok uygulamanın nasıl yapılacağı gösterilirken; ayrıca bu işlemlerin güncel teknolojilerle nasıl entegre edildiği de ele alınıyor.

Kitabın yazarları, konularında uzmanlaşmış ve deneyim sahibi kişilerden oluşmaktadır. Bu uzmanlar, kendi alanlarında edindikleri bilgi ve deneyimleri sizinle paylaşmaktan mutluluk duyuyorlar. Bu sayede, girişimsel işlemler ve pratik uygulamalar hakkında derinlemesine bir anlayış kazanacak ve bu alandaki becerilerinizi geliştirebileceksiniz.

Sonuç olarak, “Birinci Basamakta Girişimsel İşlemler ve Pratik Uygulamalar” başlıklı bu kitabı elinize aldığınızda, eksiklerinizi göreceksiniz, deneyimlerinizi artıracaksınız ve bu alanda daha fazla bilgi sahibi olacaksınız. Umarız bu kitap, hem öğrencilerin hem de birinci basamakta çalışan sağlık profesyonellerinin bu önemli konuda bilgi edinmelerine ve yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur.

İyi okumalar dilerim!

Saygılarımla,

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir Kaya

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Sunuş

Değerli Okuyucular,

Tıpta girişimsel işlemler ve pratik uygulamalar, modern tıp pratiğinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu kitap, özellikle birinci basamak sağlık hizmeti sunan hekimlere bu alanda daha derinlemesine bir bakış sunmak ve bu alandaki bilgi ve becerilerinizi geliştirmenize yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Elliden fazla konu başlığı ile alanında tecrübeli uzman klinisyenler ve akademisyenler tıpta girişimsel işlemlerin temel prensiplerini ve bu işlemlerin nasıl uygulandığını ayrıntılı bir şekilde ele almış ve birçok bölüm görsellerle zenginleştirilmiştir. Her bir bölüm, güncel araştırmalar, klinik deneyimler ve pratik örneklerle desteklenmiştir. Bu kitap, tıp öğrencileri, pratisyenler, aile hekimleri ve aile hekimliği uzmanları için bir başvuru kaynağı olarak hizmet edecek olup bu alanda yazılmış en kapsamlı kitaptır. Günlük pratikte uygulamamız gereken çok sayıda girişimsel işlem bulunmakta olup bu kitap pratik uygulamalarda bilgisini ve becerisini geliştirmek isteyen herkese rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Sizleri bu kitapla tıbbın farklı bir öğretici yolculuğuna davet ediyoruz. Umarız bu kitap, sizin için ilham verici ve öğretici bir kaynak olur ve tıpta girişimsel işlemlerin doğru ve etkin uygulanmasına katkı sağlar.

Tüm okuyuculara başarılarla dolu bir tıp kariyeri dilerim.

Saygılarımla

Prof. Dr. Yasemin ÇAYIR

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aile Hekimliği AD.

Katkıda Bulunanlar

vii

Editör

Abdulkadir KAYA, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Yazarlar

Abdulkadir KAYA, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Abdullah BELADA, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi AD.

Abdullah DEMİRBAŞ, Dr. Öğr. Üyesi

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıkları AD.

Adem ASLAN, Dr. Öğr. Üyesi

İbrahim Çeçen Üniversitesi Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi AD.

Alper Aziz Hüdai AYASLI, Uzm. Dr.

Düzce Atatürk Devlet Hastanesi Nöroloji Kliniği

Aynure ÖZTEKİN, Doç. Dr.

Hittit Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıkları AD.

Ayşe DEMİRAY, Doç. Dr.

Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik

Ayşe Nur CEYLAN, Uzm. Dr.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Bölümü

Basri PÜR, Uzm. Dr.

Erzurum Şehir Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Başak KORKMAZER, Uzm. Dr.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Betül KEYİF, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum AD.

Beytullah İsmet DEMİRHAN, Uzm. Dr.

Konya 15 No'lu Selim Sultan Aile Sağlığı Merkezi

Bora BÜKEN, Prof. Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD.

Burcu BIÇAKÇI, Uzm. Dr.

Aydın Özel Medinova Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Coşkun ÖZTEKİN, Doç. Dr.

Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Derya GÜÇLÜ, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Radyoloji AD.

Elif KURT, Uzm. Dr.

Yozgat Akdağmadeni İlçe Sağlık Müdürlüğü

Emine ÖZSARI, Doç. Dr.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD.

Erdal TEKİN, Doç. Dr.

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD.

Esmâ YILDIRIM ŞARLAK, Uzm. Dr.

Kadın hastalıkları ve Doğum Uzmanı, Özel Muayenehane Hekimi

Esra Çınar TANRIVERDİ, Dr. Öğr. Üyesi

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD.

Fatih DAVRAN, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD.

Fatih KURT, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD.

Halime Pınar DEMİRÖZ, Uzm. Dr.

Bursa Nilüfer Konak 15 Nolu Aile Sağlığı Merkezi

Hatice Mine ÇAKMAK, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD.
Çocuk Hematoloji-Onkoloji BD.

Hatice Tuba AKBAYRAM, Doç. Dr.

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Hilal ÖZKAYA, Doç. Dr.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Hüseyin Nejat KÜÇÜKDAĞ, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

İsa KAPLAN, Dr. Öğr. Üyesi

Uşak Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum AD.

Kenan TAŞTAN, Doç. Dr.

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Kevser Dilek ANDIÇ, Uzm. Dr.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anestezi ve Reanimasyon AD.

Kutsi TUNCER, Doç. Dr.

Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi Medikal Park Bahçelievler Hastanesi
Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Mehmet DEMİR, Uzm. Dr.

Erzurum Şehir Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Meltem DURMUŞ, Uzm. Dr.

Gerede 2 nolu Aile Sağlığı Merkezi

Merve Melodi ÇAKAR, Uzm. Dr.

Düzce Atatürk Devlet Hastanesi Nöroloji Kliniği

Mesud FAKİRULLAHOĞLU, Uzm. Dr.

Erzurum Şehir Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği

Muhammed Emin DEMİRKOL, Doç. Dr.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD.

Muhammet Emin NALDAN, Doç. Dr.

Erzurum Şehir Hastanesi Anestezi ve Reanimasyon AD.

Muhammet GÜLHAN, Uzm. Dr.

Düzce Atatürk Devlet Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Murat İPTEÇ, Uzm. Dr.

Altınbaş Üniversitesi Medikal Park Bahçelievler Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Murat KAYA, Doç. Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi çocuk Cerrahisi AD.

Mustafa İlker İNAN, Uzm. Dr.

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi İmmünoloji ve Allerji Hastalıkları Kliniği

Necmettin AKDENİZ, Prof. Dr.

Memorial Hastaneleri Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği

Oğuzer USTA, Dr. Öğr. Üyesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Özlem ÖZER DİŞÇİ, Uzm. Dr.

İstanbul Maltepe 18 No'lu Aile Sağlığı Merkezi

Pınar Yıldız GÜLHAN, Doç. Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD.

Rıfat PEKSÖZ, Dr. Öğr. Üyesi

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD.

Salih BÜRLÜKKARA, Dr. Öğr. Üyesi

Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD.

Selda KÖMEÇ, Uzm. Dr.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Tıbbi Mikrobiyoloji Bölümü

Selman ASAR, Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD.

Serkan YÜCEPUR, Uzm. Dr.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anestezi ve Reanimasyon Kliniği

Sibel BAKTIR ALTUNTAŞ, Uzm. Dr.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Süleyman ÖZSARI, Dr. Öğr. Üyesi

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Şükrü ÖKSÜZ, Prof. Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD.

Taha SEZER, Dr. Öğr. Üyesi

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları AD.

Tahsin ÇELEPKOLU, Prof. Dr.

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Tarık Eren YILMAZ, Doç. Dr.

Ankara Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği AD.

Tarık SARI, Uzm. Dr.

Düzce Konuralp Aile Sağlığı Merkezi

Tuğba YILMAZ, Uzm. Dr.

Ankara Şehir Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Turan SET, Prof. Dr.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Yasemin Akgül BALABAN, Uzm. Dr.

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi İmmünoloji ve Allerji Hastalıkları Kliniği

Yasemin ÇAYIR, Prof. Dr.

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Yasemin OĞUL, Uzm. Dr.

Düzce Halk Sağlığı Laboratuvarı Tıbbi Biyokimya

Zerrin GAMZISKAN, Doç. Dr.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

İçindekiler

xiii

Bölüm 1

Aile Sağlığı Merkezi Yönetimi 1

HALİME PINAR DEMİRÖZ

Bölüm 2

Genel Fizik Muayene..... 7

SÜLEYMAN ÖZSARI

Bölüm 3

Antropometrik Ölçümler 17

TAHSİN ÇELEPKOLU

Bölüm 4

Aile Sağlığı Merkezlerinde Dekontaminasyon, Dezenfeksiyon ve Sterilizasyon İşlemleri 23

ELİF KURT • TARIK EREN YILMAZ

Bölüm 5

Birinci Basamakta Aşı Uygulamaları 31

TUĞBA YILMAZ

Bölüm 6

Birinci Basamakta Küçük Cerrahi Girişimler..... 45

MESUD FAKİRULLAHOĞLU

Bölüm 7

Birinci Basamak Sağlık Kurumlarında Afet ve Acil Durumlarda Sağlık Hizmetleri Yönetimi 51

ELİF KURT • TARIK EREN YILMAZ

Bölüm 8**Birinci Basamakta Evde Bakım Hizmet Organizasyonu..... 57**

ÖZLEM ÖZER DİŞÇİ

Bölüm 9**Birinci Basamakta Verilen Sağlık Raporları 63**

BEYTULLAH İSMET DEMİRHAN

Bölüm 10**Birinci Basamakta Sevk İşlemleri..... 73**

HÜSEYİN NEJAT KÜÇÜKDAĞ • MELTEM DURMUŞ

Bölüm 11**Birinci Basamakta Epileptik Nöbetle Gelen Hastaya Yaklaşım..... 79**

MERVE MELODİ ÇAKAR • ALPER AZİZ HÜDAİ AYASLI

Bölüm 12**Birinci Basamakta Kognitif Bozukluğa Yaklaşım..... 85**

MERVE MELODİ ÇAKAR • ALPER AZİZ HÜDAİ AYASLI

Bölüm 13**Birinci Basamakta Göz Hastalıklarına Pratik Yaklaşımlar..... 91**

TAHA SEZER

Bölüm 14**Birinci Basamakta Göz Travma ve Yaralanmalarına
Pratik Yaklaşımlar 99**

TAHA SEZER

Bölüm 15**Birinci Basamakta Kulak Burun Boğaz Değerlendirmeleri ve
İşitme Testleri 105**

ABDULLAH BELADA • HÜSEYİN NEJAT KÜÇÜKDAĞ

Bölüm 16**Birinci Basamakta Peakflowmetre Kullanımı..... 113**

ABDULKADİR KAYA

Bölüm 17**Birinci Basamakta Spirometre Ölçme ve Değerlendirme 119**

ABDULKADİR KAYA

Bölüm 18**Birinci Basamakta Astım ve KOAH Ataklarına İnhaler Tedaviler
Açısından Yaklaşım 127**

EMİNE ÖZSARI

Bölüm 19**Posteroanterior Akciğer Grafisi Okuma Becerisi..... 133**

KENAN TAŞTAN

Bölüm 20**Tüberkülin Deri Testi Uygulayabilme ve Değerlendirebilme 143**

MUHAMMET GÜLHAN • PINAR YILDIZ GÜLHAN

Bölüm 21**EKG Çekebilme ve Değerlendirebilme..... 149**

TURAN SET • OĞUZER USTA

Bölüm 22**Solunum Yolu Hastalıklarında İnhalasyon Tedavisi ve İnhaler
Cihaz Kullanımı 159**

YASEMİN AKGÜL BALABAN • MUSTAFA İLKER İNAN

Bölüm 23**Enjeksiyon Yöntemleri 169**

AYŞE DEMİRAY

Bölüm 24**İntravenöz Kan Alma ve Damar Yolu Açma 179**

AYŞE DEMİRAY

Bölüm 25**Hasta Numunelerinin Alınması, Saklanması ve Transportu..... 183**

AYŞE NUR CEYLAN

Bölüm 26**Kültür-Antibiyoqram İçin Örnek Alma ve Değerlendirme 193**

SİBEL BAKTİR ALTUNTAŞ • HİLAL ÖZKAYA

Bölüm 27**Hemogram ve Biyokimyasal Parametrelerin Değerlendirilmesi 203**

FATİH DAVRAN

Bölüm 28**İdrar ve Vajinal Örneklerin Mikroskopik İncelenmesi..... 219**

ŞÜKRÜ ÖKSÜZ

Bölüm 29**Hemoglobinopatilerde Laboratuvar Deęerlendirmesi 225**

YASEMİN OğUL

Bölüm 30**Gaitada Gizli Kan Testi Uygulama ve Değerlendirebilme 233**

TARIK SARI

Bölüm 31**Serolojik Testlerin Değerlendirilmesi 237**

SELDA KÖMEÇ

Bölüm 32**SMEAR Alınması ve Yönetimi 247**

İSA KAPLAN • BURCU BIÇAKÇI

Bölüm 33**Gebe Muayenesi 257**

HATİCE TUBA AKBAYRAM

Bölüm 34**Fetal El Doppleri Kullanımı ve Öneriler 269**

İSA KAPLAN • BURCU BIÇAKÇI

Bölüm 35**Fetal Kalp Hızı Monitorizasyonu..... 275**

ESMA YILDIRIM ŞARLAK

Bölüm 36**Spontan Vajinal Doğum ve Epizyotomi Yapabilme 285**

ESRA ÇINAR TANRIVERDİ • YASEMİN ÇAYIR

Bölüm 37**Küretaj..... 295**

YASEMİN ÇAYIR • ESRA ÇINAR TANRIVERDİ

Bölüm 38**Oral Glukoz Tolerans Testini Uygulayabilme ve
Değerlendirebilme 301**

MUHAMMED EMİN DEMİRKOL

Bölüm 39**Çıkkık-Kırık Redüksiyonu, Alçı-Atel Uygulaması 305**

MURAT İPTEÇ

Bölüm 40**Gelişimsel Kalça Displazisi Muayene ve Değerlendirilmesi 317**

MEHMET DEMİR

Bölüm 41**Yenidoğanda Topuk Kanı Alma ve Değerlendirme..... 325**

TARIK SARI

Bölüm 42**Yenidoğan Canlandırması..... 333**

FATİH KURT

Bölüm 43**Digital Rektal Muayene ve Lavman Uygulamaları..... 341**

RIFAT PEKSÖZ • ADEM ASLAN

Bölüm 44**Nazogastrik Lavaj 347**

BAŞAK KORKMAZER • HİLAL ÖZKAYA

Bölüm 45**Tıbbi Sünnet Uygulama 355**

ABDULKADİR KAYA • MURAT KAYA

Bölüm 46**Tırnak Çekimi ve Tırnak Yatağı Revizyonu 359**

KUTSİ TUNCER • BASRİ PÜR

Bölüm 47**Üriner Kateterizasyon ve Bakımı..... 365**

SALİH BÜRLÜKKARA

Bölüm 48**Yanık ve Temel Yaklaşımlar..... 377**

RIFAT PEKSÖZ

Bölüm 49**Bası Ülserleri..... 385**

YASEMİN ÇAYIR

Bölüm 50**Birinci Basamakta Lenfadenopatiye Yaklaşım 393**

ZERRİN GAMSIZKAN

Bölüm 51**Sıvı ve Elektrolit Tedavisi Planlayabilme ve İzleyebilme..... 399**

SERKAN YÜCEPUR • MUHAMMET EMİN NALDAN

Bölüm 52**Periferik Yayma Hazırlama ve Değerlendirme 411**

HATİCE MİNE ÇAKMAK

Bölüm 53**Derinin Fungal Enfeksiyonlarına Genel Bakış ve
Nativ Preparat Uygulama 421**

ÇOŞKUN ÖZTEKİN • AYNURE ÖZTEKİN

Bölüm 54	
Dermoskopik Değerlendirme	433
AYNURE ÖZTEKİN • COŞKUN ÖZTEKİN	
Bölüm 55	
Topikal İlaçların Kullanım Prensipleri	439
ABDULLAH DEMİRBAŞ • NECMETTİN AKDENİZ	
Bölüm 56	
Zehirlenmelerde İlk Müdahale	445
ERDAL TEKİN	
Bölüm 57	
Kardiyopulmoner Resüsitasyon (CPR)	453
KEVSER DİLEK ANDIÇ • MUHAMMET EMİN NALDAN	
Bölüm 58	
Ölü Muayenesi	463
SELMAN ASAR • BORA BÜKEN	
Bölüm 59	
RIA Uygulanması ve Çıkarılması	477
BETÜL KEYİF	
Bölüm 60	
Sık Görülen Batın Patolojilerinde Ultrasonografi Kullanımı	487
DERYA GÜÇLÜ	

